

וַיֵּרֶד יְהוָה עַל הַר סִינַי

אורות התורה / פרק יא - פעלת התורה והדרכתה / ד

התורה מורידה למטה את העולם הרוחני אל האדם¹, ובזה כל הפענוגים העליונים פתוחים לפניו, וזהו אשר האדם ותכלית יצירתו.

וכדי להוריד את העולם הרוחני אליו, צריך שיִרְגֵשׁ שהוא חסר לו והינו: "אני את דכא"¹, ופסל הקדוש ברוך הוא כל הרים וגבעות שבְעוֹלָם, ולא השָׁרָה שְׁכִינְתוֹ אֶלָּא עַל הַר סִינַי, וְלֹא גָבַהּ הַר סִינַי לְמַעְלָה².

¹אני את דכא - סוטה ה', ע"א.

²העליונים יורדים הם אל התחתונים, בבחינת 'וַיֵּרֶד יְהוָה עַל הַר סִינַי':

מדרש תנחומא פרשת נשא סימן טז

'באתי לגני אחותי כלה' - אמר רבי שמואל בר נחמן בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את העולם נתאוה שיהא לו דירה בתחתונים כמו שיש בעליונים ברא את האדם ... אמר ליה הקדוש ברוך הוא כך הייתי מתאוה שיהא לי דירה בתחתונים כמו שיש לי בעליונים...

³התורה מתארת לנו את המציאות האידיאלית, כמות שהיא צריכה להיות, היא קדמה לעולם, היא הבסיס על פיו נברא העולם:

בראשית רבה פרשת בראשית פרשה א

...התורה אומרת אני הייתי כלי אומנתו של הקדוש ברוך הוא, בנוהג שבעולם מלך בשר ודם בונה פלטין, אינו בונה אותה מדעת עצמו אלא מדעת אומן, והאומן אינו בונה אותה מדעת עצמו, אלא דיפתראות, ופינקסאות יש לו, לדעת היאך הוא עושה חדרים, היאך הוא עושה פשפשין, כך היה הקדוש ברוך הוא מביט בתורה, ובורא את העולם...

זוהר כרך ב פרשת תרומה דף קסא עמוד א

הא כתיב 'וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד' - הכא תליא כל רזא דמהימנותא למנדע מגו דא רזא דכל רזין למנדע סתימו דכל סתימין ... אתה הראת לדעת הכא רזא דרזין לאינון ידעי מדין, זכאין אינון כל אינון דמשתדלי באורייתא, ובגין דכד ברא קודשא בריך הוא עלמא אסתכל בה באורייתא וברא עלמא ובאורייתא אתברי עלמא כמה דאוקמוה דכתיב: 'ואהיה אצלו אמן' (משלי ט) אל תקרי אמן אלא אומן וכי אורייתא אומנא הוה, אין, למלכא דבעי למעבד פלטרין...

התורה מלמדת אותנו לאן העולם שואף, לאן הוא עתיד להגיע וכיצד הוא ייראה בסופו של דבר. זהו "העולם הרוחני", והאדם בא עמו במגע ע"י התורה.

³זכפי שכותב הרמח"ל:

ספר מסילת ישרים פרק א

והנה מה שהורונו חכמינו זכרונם לברכה הוא, שהאדם לא נברא אלא להתענג על ה' ולהנות מזיו שכינתו שזהו התענוג האמיתי והעידון הגדול מכל העידונים שיכולים להמצא.

¹ תלמוד בבלי מסכת סוטה דף ה עמוד א: ואת דכא ושפל רוח - רב הונא ורב חסדא, חד אמר: אתי דכא, וחד אמר: אני את דכא, ומסתברא כמ"ד אני את דכא, שהרי הקדוש ברוך הוא הניח כל הרים וגבעות והשרה שכינתו על הר סיני, ולא גבה הר סיני למעלה. א"ר יוסף: לעולם ילמד אדם מדעת קונו, שהרי הקדוש ברוך הוא הניח כל הרים וגבעות והשרה שכינתו על הר סיני, (והניח כל אילות טובות והשרה שכינתו בסנה). א"ר אלעזר: כל אדם שיש בו גסות הרוח - ראוי לגדעו כאשירה... וא"ר אלעזר: כל אדם שיש בו גסות הרוח - אין עפרו ננער... ואמר ר' אלעזר: כל אדם שיש בו גסות הרוח - שכינה מיללת עליו...

בס"ד.

התורה מורידה את העולם הבא, את העולם האידיאלי, את העולם כמות שהוא צריך להיות – אל העולם הזה.

תלמוד בבלי מסכת שבת דף פח עמוד ב

ואמר רבי יהושע בן לוי: בשעה שעלה משה למרום אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, מה לילוד אשה בינינו? אמר להן: לקבל תורה בא. אמרו לפניו: חמודה גנוזה שגנוזה לך תשע מאות ושבעים וארבעה דורות קודם שנברא העולם, אתה מבקש ליתנה לבשר ודם? ... אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: החזיר להן תשובה!...

ומסביר המהר"ל מדוע לא הקב"ה בכבודו ובעצמו השיב תשובה למלאכים:

דרשות המהר"ל – דרוש על התורה

"באשר התשובה הפשוטה והנכונה היא, שלכך הוא נותנה אל האדם בשהוא נחשב חסר ביותר, וצריך השלמה כמו שאמרנו, ותשובה זאת לא היתה ראוי לבוא מאתו יתברך לומר שהאדם הוא חסר בבריאתו רק למשה עצמו היה להעיד על חסרונו, כי צריך האדם להכיר חסרונו בעצמו, בהיות כי עיקר החלטת נתינת התורה לו הוא כדי להשלים חסרונו, ואם ידמה בדעתו שהוא שלם ואינו בעל חסרון – אין שייך בו השלמה כלל, ולכך היה מן הצורך שיהיה משיב להם משה בעצמו לשידע ויכיר בחסרונו. ולזה הכניסו חז"ל (באבות ו, ו) תוך מ"ח דברים שהתורה נקנית בהם: 'המכיר את מקומו' – שאין האדם כדאי לקנות את התורה זולת שיכיר חסרונו הדבק בו כאשר אין לו התורה, כי מי שאינו מכיר מקומו וחסרונו בהעדרה ממנו, אינו נחשב לחסר בעיני עצמו ואם כן אין התורה ראויה אליו שתשלימו. לפיכך אמר הקב"ה למשה 'החזר להם תשובה', שאם היה משיב השם יתברך תשובה זאת ולא היה משה בעצמו מכיר את מקומו – לא היתה ראויה להנתן אליו להשלמה".

רק אדם המכיר בנחיצות התורה לנשמתו ובהכרחיותה לו, רק אדם הצמא בכל מאודו לתורה, רק אדם המרגיש כי אינו יכול לחיות ללא תורה – סופו שיזכה בתורה!

בתורה מסופר כיצד משה רבנו אמר לקב"ה "מי אנכי כי אלך אל פרעה וכי אוציא את בני ישראל ממצרים", והקב"ה משיב לו: "כי אהיה עמך וזה לך האות כי אנכי שלחתיך בהוציאך את העם ממצרים, תעבדון את האלהים על הקר הזה".

לכאורה, מה הקשר בין תשובתו של הקב"ה לבין טענתו של משה רבנו:

משך חכמה שמות פרק ג פסוק יא

קישור הכתובים: כי משה היה עניו ונמוך בדעתו יותר מכל האדם, כאשר העיד עליו הכתוב (בהעלותך יב, ג). 'והוא, משה, עד שלא נדבר עמו, הוא משה משנדבר עמו', כמבואר בתורת כהנים ריש ויקרא - שלא זחה דעתו עליו. והוא ענין נשגב מבינת אדם, איך יתכן כי לא יתפעל האדם משינוי הטבע שבידו להופכה כחומר חותם, ואין בנמצאים למעלה ממנו, שיהיה נמוך ושפל יותר מתינוק קטן?! אין זה רק מפני שגדלה השגתו באלקות פנים אל פנים, ודבוק תמיד באלוקים אמת, והוא בטל ממציאותו האנושית כנר בפני האבוקה, ולפי ערך גדלו בהשגה באלקות, יודע הוא כי הוא אפס ואין. ואין הקדוש ברוך הוא משרה שכינתו רק על עניו ונמוך בדעתו, ולכן לא השרה שכינתו רק על הר סיני שהוא הנמוך וקטן מכל ההרים ... ולכן אמר "כי אהיה עמך". "זזה" - מה שאתה עניו אמיתי בדעתך שאתה אומר לפני יודע תעלומות "מי אנכי וכו'" - "זזה לך האות (כי אנכי שלחתיך)" - כי מענותנותך יראו הכל שאתה מקושר באלקות, והנך שליח מיוחד לי. מה שאתה עניו הוא סיבה "כי אנכי שלחתיך", כמו ש"בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה" - הנמוך מכולם, והבן!

אתה, משה מתאים לשליחות הזו דווקא מפני שאתה כל כך עניו! אמירתך "מי אנכי" מכשירתך, והאות והסימן הם שבנ"י יקבלו התורה על הר סיני הנמוך – קושייתך היא התשובה!

בס"ד.

חיסון קורונה - כן או לא?

- ש: בכלל, איפה כתוב בתורה שיש להתחסן? יש פסוק כזה?
 ת: כן. רפא ירפא, מאן שניתנה רשות לרופא לרפא. ובשולחן ערוך, יש תוספת ביאור: מצוה וחובה. קל וחומר שחובה על האדם לרפא את עצמו. 5
- ש: אבל לא מדובר כאן במחלה, אלא במניעת חולי?
 ת: זה אותו עיקרון. כשם שמצוה לרפא מחלה, כך מצוה למנוע מחלה. ויש מצבים שגם זה נכלל בפיקוח נפש דוחה שבת. הנה הרמב"ם בהלכות דעות פרק ד, כותב שמדרכי עבודת ד' לשמור על בריאות, כלומר זה שייך למצות הליכה בדרכי ד', המבוארת בפרק א. כל פרק ד שייך לרפואה מונעת. 10
- ש: אבל יש אומרים שחיסונים הם מסוכנים?
 ת: יש אומרים ויש אומרים. אנחנו לא רופאים, וכאשר יש מחלוקת בין רופאים, נפסק בשולחן ערוך הלכות יום הכיפורים, שהולכים אחרי הרוב, אחרי רבים להטות (שו"ע או"ח תריח). 15
- ש: אבל כל הרופאים מודים שיש סיכון מסוים בכל חיסון?
 ת: נכון. יש סיכון מסוים בהרבה מאוד טיפולים רפואיים. וכי בגלל זה, נשב בחיבוק ידיים! הרמב"ן בספר תורת האדם שער הסכנה, מסביר, שבגלל זה, היה הכרח להיתר מפורש בתורה של טיפול רפואי, בגלל שאינינו יודעים עד תום, את התוצאות הקרובות או הרחוקות של הטיפול. וכין שהתורה התירה, לכן אם קורה דבר רע, הרופא משוחרר מאחריות פלילית. אך, מדגיש הרמב"ן, זה בתנאי שהוא הולך על פי הרפואה המקובלת בדורו, הוא מה שאמרנו, שיש ללכת על פי הזרם המרכזי ברפואה של רוב הרופאים. 20
- ש: אבל שם מדובר במחלה קיימת, אבל כאן אין חולה לפנינו, השאלה היא האם מותר לאדם להיכנס לסיכון מסוים כדי למנוע מעצמו מחלה חמורה?
 ת: כן. כך מבואר בתפארת ישראל על משנה יומא, שהרי אדם מצווה להציל חבירו ועבור זה להיכנס לסיכון מסוים. וקל וחומר לגבי עצמו, מותר לו להיכנס לסכנה מועטת כדי למנוע סכנה גדולה, וזה ענין החיסונים (תפא"י יומא פ"א ג). אגב, הוא כותב במקום אחר, בפירושו על פרקי אבות פרק ג, לגבי חביב אדם שנברא בצלם, שהגוי שהמציא את החיסון נגד אבעבועות, הוא מחסידי אומות העולם. 25
- ש: נבוא עתה לחיסון נגד קורונה. יש טוענים שלא נבדק היטב, אם אינו מזיק?
 ת: כאמור, אינינו רופאים, אבל לפי דיווחי הרופאים, נעשו ניסויים רבים בבני אדם, ולא מצאו תופעת לוואי חמורה. עד כה, חוסנו כמיליון אנשים בעולם, ובחיסון עליו מדובר במדינת ישראל, כלומר פיזר ומודרנה, חוסנו עד כה 70 אלף אנשים. יתר על כן, זה נכון שחיסון הקורונה הוא חדש, אבל שיטות החיסון באופן כללי נדבקו במשך עשרות שנים, והם הצילו מאות מיליונים. 30
- ש: מה הכוונה של שיטות חיסון? האם יש כמה שיטות?
 ת: כן. א. החדרת נגיף קורונה מוחלש, שאינו מהווה סכנה, אך גורם לייצור נוגדנים. ב. החדרת נגיף קורונה, מסוג שתוקף בעלי חיים ולא אדם, וגם הוא עם שינוי גנטי, המונע התרבותו. ג. השיטה שהתקבלה בארץ, הנקראת mRNA /מחדירים לגוף מולקולה של mRNA הדומה ל-DNA, ואז היא חוזרת לתאים, וכאשר היא שם, היא נותנת פקודה ליצור מעטפות בדמוי מעטפת קורונה. התא אכן חושב שזה קורונה, ומייצר נוגדנים נגדו. 40
- 45

בס"ד.

ש: ממש סיפור של ריגול כפול! אך לגביו, יש אמרו שלכן הוא משנה את ה-DNA.
ת: זו הפחדת הבל הנובעת מדיסאינפורמציה.

5

ש: יש גם טוענים שיחד עם החיסון מחדירים שבבים המיועדים למעקב אלקטרוני.
ת: הבל הבלים.

ש: ויש אומרים שהכל קונספירציה של מדינות ובראשם ביל גייטס.
ת: חבל על הזמן להתייחס.

10

ש: ובסיכום?
ת: ד' ישלח רפואה שלמה לעמו ישראל ולכל המין האנושי.

15

20

25

30

35

40

45

קורונה - קונספירציה?

- 5
יש אומרים: הקורונה לא קיימת, זו קונספירציה. החיסון לא פועל – גם הוא קונספירציה. ובוודאי הסגר הוא קונספירציה, הרי הוא מיותר לגמרי.
- 10
זה היה צפוי מראש. כל פעם שיש משברים שאינם מובנים עד תום, אז במקום להודות בענווה שאיננו מבינים את הכל, אנו ממצאים כל מיני הסברים שלא היו ולא נבראו, ואפילו משל לא היו.
- 15
אכן, אפשר להבין שיש נבוכים. כי יש רופאים שאומרים כן ויש שאומרים לא. קשה לעכל מצב לא ברור. על כן נמלטים מכל זה, על ידי תיאוריות קשר: יש גורמים רבי עוצמה, המסתירים את הכל, ועכשיו הכל ברור. זה דומה למנטליות המגית, העומדת מול תופעות שהמדע אינו יודע להסביר לגמרי, אז היא ממצאה פסאודו-מדע שיודע את הכל. עמדה זו מאוד מסוכנת. זהו מנגנון הגנה המונע מלטפל בבעיה באורח אמיתי.
- 20
כמובן, יש גם תיאוריות קונספירציה שהתבררו כנכונות, אך רובם הן בדותות. כמו בכל דבר, יש להתרחק משתי קיצוניות, לא להתעלם מקונספירציה אמיתית, ולהירדם בשמירה כאילו הכל בסדר, ובסוף נגרם אסון. וגם לא לראות קונספירציה בכל דבר, ומתוך כך להחמיץ טיפול ממשי.
- 25
אז מה הפתרון? פשוט מאוד. להשתמש בשכל ובחוש ביקורתי, ולא לקבל שום דבר שלא הוכח. כמובן, תורת הקונספירציה נמצאת כאן במגננה דמיונית, כאשר אינה מוכיחה דבר, שהרי הכל מוסתר על ידי התארגנויות כבירות חשאיות.
- 30
אין צורך לומר שהקונספירציה הגדולה בהיסטוריה, היא האשמת היהודים בכל דבר רע שקורה. אנו אשמים בכל מחלה, בכל רעב, בכל משבר כלכלי, בכל מלחמה, ויהיה צפוי מראש, גם בקורונה. הנה רשימה קטנה של קונספירציות דמיוניות, לפי סדר א-ב.
- איידס.** ברית המועצות הנדסה את נגיף האיידס כדי לשמש נשק ביולוגי במלחמה עולמית.
- 35
הבונים החופשיים. הבונים החופשיים הם כת רשע הזוממת להשתלט על העולם. לפעמים גם קשרו זאת ליהדות. היהודים מוחרמים מכל לשכות שלהם בחו"ל.
- דיאנה.** הנסיכה דיאנה מתה בתאונת דרכים – אך מאחורי היה רצח: א. על ידי מדינת ישראל בגלל שהיתה מאוהבת במיליונר ערבי. ב. על ידי אנגליה, כי זה היה בזיון בעיניהם.
- 40
ירוס מחשבים. חברות המפתחים אנטי ירוס יוצרים וירוסים, כדי להרויח כסף בתוכנות שלהם.
- חוצנים.** עצמים מעופפים מכוכבים אחרים נחתו לרוב על פני כדור הארץ וכן ייצורים משם. כמובן עד היום, אי אפשר לראות באף מקום אפילו בדל קטן מכל אלו.

בס"ד.

טרור עולמי. לדעת המדמיינים פיגועים שביצעו ערבים, הם באמת פרי ידו של המוסד הישראלי כדי להשחיר את דמות הערבים בעולם. כך טוענים גופים מוסלמים, וגם השמאל הקיצוני בארצנו. 5

מגדלי התאומים. גם בנפילתם אשם המוסד, והוכחה לכך היא שאף יהודי לא נפגע, כי המוסד הזהיר אותם מראש. לצערנו נפגעו גם יהודים. יש גם טוענים שהממשל האמריקאי יזם זאת, כדי להסית דעת הקהל נגד עיראק, ובכלל לא מטוס התנגש, אלא טיל. 10

קנאביס. כל הסכנות שמתריעים על השימוש בקנאביס, הם שקרים של ארגוני אנטי-קנאביס. 10

רבין. ראש ממשלתנו רבין נרצח על פי פקודה של פרס, בעזרת השב"כ, כדי לחזק את השמאל. 15

שטחיות כדור הארץ. מדענים וממשלות מסתירות האמת שכל אחד יכול לראות בעיניו, שהארץ אינה כדור אלא שטוח. חבל להתייחס. 20

נחזור ליהודים. כולם מכירים "פרוטוקול זקני ציון", הרצאה של הרצל לקונגרס הציוני, כיצד להשתלט על העולם. הוכח פעמים רבות שזה זיוף, אך עד היום ממשיכים להשתמש בו. 20

וכמובן היהודים גם אחראים על הקורונה. זה מובן מאליו, שהרי הם גרמו למגפה השחורה שהרגה שליש אירופה, בכך שהרעילו הבאות. וכן שרת הבריאות של צרפת, יהודיה, הואשמה ששופכת רעל אל בארות. ברור שאנו הפצנו את הנגיף בשביל רווחים, החיסון היה אז בידינו או שיימצא. הרי שני מגלי החיסונים בהיסטוריה היו יהודים. 25

ד' ירחם, וישלח שכל לעמו ישראל ולעולם כולו. 30

30

35

40

45

בס"ד.

אל תירה על יצרני תרופות

- 5 **טענה א.** אין לסמוך על חברות התרופות שמייצרות חיסון נגד קורונה, שהרי המניע שלהן הוא כסף. – בודאי יש מניע של כסף, גם אתה עובד בשביל כסף, ואין בזה שום רע. אדרבה, המציאות היא שהרצון להרוויח כסף מניע את הטכנולוגיה.
- 10 **טענה ב.** אותם יצרנים הם אנשים רעים, שאיכפת להם רק מעצמם ולא מטובת הציבור. – לא נכון. וכי אתה מכיר אותם? סתם לשון הרע והוצאת שם רע. הם אנשים טובים, שלקחו על עצמם בשמחה את המשימה להציל חיים או להאריך חיים או להקל על חיים. יחד עם זה, הם רוצים להרוויח כסף. כך פועל עולמו אצל כמעט כולנו, הלשמה מעורב בלא לשמה, וזה עדיין נקרא לשמה.
- 15 **טענה ג.** יש תוכנית חשאית להדבקה עולמית שתמית מיליונים וכך יוכלו למכור את החיסון בכסף רב. – אין שום הוכחות לכך. חייבים להפעיל חוש ביקורתי, ולא לומר שום דבר טרם הוכח שכן הוא.
- 20 **טענה ד.** דרך החיסון מוכנסים שבבים אלקטרוניים שיאפשרו מעקב דיגיטלי אחרי האזרחים. – כנ"ל.
- 25 **טענה ה.** החיסונים לא נדבקו דיו, הן בקשר ליעילותם, הן בקשר לתופעות לוואי קשות. – לא נכון. היו מאות חיסונים שנוסו ונפסלו. רק אחוז קטן מאושר. כל החיסונים נבדקים בצורה קפדנית לאורך שנים. מרגע הגילוי, עד הניסוי, הייצור והאישור, עוברות בערך עשר שנים.
- 30 **טענה ו.** הפעם זה רק לקח שנה? - כי אלו שיטות שכבר נוסו לגבי נגיפים אחרים לאורך שנים.
- 35 **טענה ז.** למה לקח כל כך הרבה זמן ליצור חיסון? ודאי כדי לגרום ללחץ נפשי, כך שיימכרו יותר חיסונים. – זו טענה הפוכה מן הקודמת. אכן, לוקח זמן לעבור כל שלבי האישור.
- 40 **טענה ח.** ממשלת ישראל חפזה מאוד במתן היתר לחיסון. – לא נכון. אין מקבלים בארץ אף תרופה, עד שיש עליה אישור בארצות הברית או באירופה. ואחר כך, יש עוד תהליך אצלנו.
- 45 **טענה ט.** מופעל לחץ של מדינות על חברות תרופות לקצר תהליך הניסוי, וכדאי להם כדי להרוויח מהר כסף. – לא נכון. על אף האינטרס הכלכלי, חברות התרופות אינן נכנעות ללחץ.
- 40 **טענה י.** הגופים המאשרים, מקבלים שוחד עצום מייצרני תרופות, וכן ממשלות, וארגוני בריאות. – אלו שמועות שוא. פייק ניזז. זה יוצר אי אמון וגורם נזקים. בודאי שכמו בכל מקצוע יש אנשים שאפשר לקנות אותם בכסף כולל רופאים. אבל האם על פני כדור הארץ, כל האנשים מושחתים?! כל הרופאים מושחתים?!
- 45 **טענה יא.** אין כלל תועלת בכל החיסונים. – הפך מן האמת. בדורות האחרונים, הרפואה התפתחה פלאים, וההמצאה שהצילה הכי הרבה אנשים זה החיסון.

*

שהחיינו על חיסון נגד קורונה

5 **שאלה:** האם יש לברך שהחיינו על קבלת חיסון נגד קורונה? הרי זו דבר משמח מאוד?

תשובה: אין לברך שהחיינו משום כמה נימוקים.

10 **א. מה שנהגו נהגו** – בשו"ת חתם סופר (או"ח סי' נה), כתב על ברכת שהחיינו: "היכא דלא נהיג, לא נהיג, והיכא דנהיג נהיג, ואריך (נכון), וחשש ברכה לבטלה ליכא לפענ"ד" (ומובא בפסקי תשובות רכג אות ה). זו באמת שאלה מעניינת משום שזו לא הפעם הראשונה בהיסטוריה שהמציאו חיסון נגד נגיף, ב"ה! אלא במשך השנים, המציאו רפואות ותרופות רבות נגד מחלות רבות, כולל חיסונים שהצילו מאות מיליונים, ולא ראינו שרבותינו כתבו לברך שהחיינו עליהן.

15 **ב. שמועות טובות** – אמנם כתוב בשולחן ערוך (או"ח רכב, א) שמברכים שהחיינו על שמועה טובה, ובודאי חיסון הוא שמועה טובה, אלא לא נהגו לברך על כל שמועה. זה דין מעורפל. עיין פסקי תשובות (שם אות א).

20 **ג. דבר טוב שיצא מדבר רע** – אנו לא מברכים על דבר טוב שיצא מדבר רע כגון יציאת מבית האסורים וקבלת גט (ספר עלינו לשבח להג"ר יצחק זילברשטיין - ויקרא עמ' תשי ודברים ח"א עמ' תרעא). אמנם יש מקרים שאפשר לברך, כגון קניית משקפיים או אקדח, שלכאורה זה טוב שיצא מדבר רע, אבל אז קונים את דברים חדשים.

25 **ד. ברכת רופא חולים וברכת הגומל** – חז"ל כבר כתבו ברכות על טיפול רפואי: ברכת רופא חולים וברכת הגומל. מרן הרב קוק כתב עפ"י הגמרא והפוסקים: אם פעולת הרפואה אין בה חשש סכנה, כמו שישנה בהקזת דם, שיש בה חיחוך ורידין, מברך "ברוך רופא חולים" בלא הזכרת שם ומלכות, אבל מי שעושים לו ניתוח, פשוט שמברך בשם ומלכות כמו בהקזת דם (סידור עולת ראייה ח"א עמ' שצ). אמנם מרן הרב כתב שיש לברך במקרה של יציאת דם, ואין יציאת דם בקבלת חיסון, אלא אולי טיפה אחת, ולכן אפשר לברך בלי שם ומלכות. ובדרכי חיים ושלום (אות רצח ומובא בפסקי תשובות שם הערה 12) שהאדמו"ר ממונקאטש היה אומר על מי רפואה את נוסח הירושלמי (ברכות פ"ו ה"ח) 'ברוך אתה (ומהרהר בלב) מלך העולם שברא מי רפואות' (עי' פסקי רבנו או"ח עמ' 145-146).

35 **ה. בגד או פרי חדש** – ומי שבכל זאת רוצה לברך שהחיינו על קבלת החיסון נגד קורונה, יכול לקחת בגד או פרי חדש, ויברך עליו ויכוון על שניהם.

בס"ד.

החיסון יעצור את הקורונה?

- 5 ש: הרב אמר שלא בטוח שהחיסון יעצור את הקורונה ושנוכל לחזור לחיים נורמליים. למה?
ת: זו לא שאלה המבוארת בגמרא ובפוסקים. עליך לשאול רופאים.
- 10 ש: אבל זה נושא שנוגע לכל מהלך החיים, לכן הרבנים חייבים לשאול רופאים.
ת: בסדר. כי אם לא כולם מתחסנים, ואין לנו תרופה לרפא את המחלה, רק למנוע, לכן היא עלולה להמשיך להתפשט.
- 15 ש: כלומר, שמלבד שאדם עלול לחלות, הוא גם עלול להדביק אחרים. אז כמה אחוז מתחסנים צריך כדי לעצור את המגפה?
ת: זה תלוי ב-R0, מספר התרבות הבסיסי, Basic Reproduction Number, כלומר מספר אנשים שאדם צפוי להדביק בקורונה. עוד לא הספיקו לבדוק עד תום, אז ההערכה הממוצעת היא 2.5. כלומר אדם חולה, עלול להדביק 2-3 אנשים. אחוז האוכלוסיה הנצרך להתחסן כדי לעצור את המגפה היא $P > 1 - 1/R0$.
- 20 ש: כלומר במקרה שלנו 60%...
ת: לא כל כך פשוט. יש לקחת בחשבון עוד כמה פרמטרים. קודם כל החיסון לא יעיל לכולם, אלא רק ל-90% או קצת יותר.
- 25 ש: אז צריך לחסן 67%.
ת: אבל יש גורם הפועל לטובתנו. הרבה אנשים כבר חלו, וב"ה נתרפאו, ופיתחו חסינות. נגיד 10%.
- 30 ש: אז חזרנו בערך ל-60%, ואפילו פחות.
ת: נכון. אך יש עוד גורם לרעתנו. יש חיסונים שאכן מונעים את התפתחות המחלה, אך לא את הדבקת האחרים.
- 35 ש: הוא לא יחלה אבל הנגיף ממשיך להתפשט דרכו?! מוזר...
ת: נכון. זה נקרא חיסון לא מושלם. אמנם זה נדיר, אך יש לקחת בחשבון אפשרות כזו.
- 40 ש: אז הוא לא מועיל?
ת: בוודאי מועיל: מציל מן המחלה מי שקיבל חיסון! ויש גורם אחרון שיש לקחת בחשבון. כמה זמן מי שקיבל חיסון נשאר מחוסן. למשל, אם ההתחסנות מועילה שלש שנים, אז אנו נשארים ב-60%, אבל אם היא מועילה רק שנה אחת, יש צורך ב-90% מתחסנים.
- 45 ש: זה הבדל עצום.
ת: נכון. ואנחנו לא יודעים עדיין. לכן המסקנה היא שיש לחסן הכי הרבה שאפשר.
- 50 ש: אבל האם ה-R0 אינו משתנה בין אדם לאדם?
ת: ודאי. מי שנמצא כמעט כל הזמן בבית, יש לו R0 קרוב לאפס. לעומתו, מוכר בחנות מזון, יש לו R0 גבוה. 2.5 הוא ממוצא. אכן, אם נחסן קודם את אלה שבאים במגע עם ציבור רחב, אחוז ההתחסנות ההכרחי ירד ל-45%.
- ש: איך יודעים כל המספרים האלה?
ת: חשבונות מורכבים הסתברותיים. אבל שכחנו את העיקר. אם מקפידים על ההוראות, מסכה, היגיינה ומרחק, ה-R0 לא יעבור 1.5. אז ירד אחוז מחוסנים נצרך ל-37%.
- ש: ובסיכום?
ת: החיסון אינו תרופת פלא. אך בצירוף לכללי הזהירות, הוא יעזור הרבה מאוד. רפואה שלמה לעם ישראל, ולכל המין האנושי.

בס"ד.

האם יש לחסן בשבת?

- 5 ש: האם יש לחסן גם בשבת?
ת: זו שאלה שיש לשאול את גדולי הפוסקים שבדור ואת הרבנות הראשית.
- 10 ש: אבל מותר לנו ללמוד את הנושא, כתלמיד הדין בפני רבו.
ת: זה כן. אז נראה שאין היתר. זה דחוף אבל הסיכון אינו עד כדי כך.
- 10 ש: האם גם על סיכון אפסי לא מחללים שבת?
ת: לא. הכל תלוי אם שכיח היזקא או לא. עיין פסחים ח ב ומסילת ישרים סוף פרק ט.
- 15 ש: איך מודדים היזק שכיח?
ת: על פי רמת הסיכונים שאנשים רגילים שפויים לוקחים. עיין שו"ת מנחת שלמה (ב, לז).
- 20 ש: אבל בספר שמירת שבת כהלכתה (לב, סב) כתוב שיש לבצע חיסון אם יש חשש שיחלה והרופא אומר שבהול.
ת: אכן, הרופאים לא אמרו שזה בהול עד כדי כך. אנו בארצנו 9 מיליון, מתו לנו 3300, ד' ירחם, כלומר 368 למיליון, אם כן הסיכון הוא שליש אלפית. כמובן זה מחייב להתחסן, אבל אין זאת אומרת שאי אפשר לדחות ביום אחד.
- 25 ש: זה לא ביום אחד. כי אם מחסנים 150 אלף ליום זה יקח 60 יום, ולכן אם לא נחסן בשבת, נצטרך להוסיף עוד 9 ימים.
ת: זה לא עד כדי כך. תלוי במספר ההתרבות הבסיסי, כפי שדיברנו בפעם הקודמת, המכונה R0. כיוון שבקורונה R0 הוא 2.5, אז כדי לעצור את המגפה יש לחסן 1-1.5 כלומר 60% מהאוכלוסייה. יתר על כן, בגלל אמצעי הריחוק השונים ה-R0 יורד ל-1.5. כלומר די לחסן 37%, כלומר 3 מיליון, כלומר 20 יום, כלומר 3 שבתות נוספים. זה לא משמעותי.
- 30 ש: אין על זה תשובות מפורשות של קדמונים?
ת: יש תשובה של שו"ת תשובה מאהבה (א, קלה), תלמיד הנודע ביהודה, לגבי חיסון נגד אבעבועות שחורות, האם מותר להתחסן בשבת, כי אולי בינתיים ימות, ואולי הרופא המחסן כבר לא יהיה. תשובתו היא שאם זו דחיה קצרה אין להתחסן בשבת, ואם זו דחיה ארוכה אפשר רק על ידי גוי, כאשר היהודי לא יסייע בשום דבר, אפילו בהושטת זרוע. אם כן, ברור לענייננו אין לחסן, במיוחד שאבעבועות שחורות הם מחלה מאוד מדבקת $R_0=6$, כלומר יש לחסן 1-1.6, כלומר 83% של האוכלוסייה.
- 35 ש: ובסיכום?
ת: לשאול גדולי הפוסקים וד' ישלח רפואה שלמה לעמו ישראל דרך עבדיו הנאמנים הרופאים.
- 40
- 45
- 50

החיסון והטרמפיסט

- 5 האם יש קשר בין חיסון וטרמפיסט? ודאי. מה שמכונה "בעיית הטרמפיסט", היא כאשר אדם נהנה מדבר מסוים בלי שהוא תורם מאומה. למשל, אדם עולה על האוטובוס או הרכבת בלי לשלם, ומצדיק את עצמו, בטענה, שבנסייעתו, הוא אינו גורם להוצאה נוספת, אם כך למה שישלם.
- 10 בעיה זו נקראת באנגלית Free Rider Problem כלומר בעיית הרוכב החופשי או הרוכב הבודד, בצרפתית Passenger Clandestin, כלומר נוסע סמוי, וגם בעיית הפרזיט או בעיית הנצלן.
- 15 מה זה קשור לחיסון? אדם שמסרב לקחת חיסון, כיון שיש בו סיכון מסוים, אבל הרבה פחות מסיכון המחלה עצמה, מתוך ידיעה שכל האחרים או רובם ממילא יתחסנו, או מחליט לחכות לראות כיצד יגיבו אחרים לחיסון, וישמשו שפני ניסיון שלו.
- 20 כמובן, עמדה זו אינה מוסרית, כי אם כולם ינהגו כן, הכל יפול. אם כולם יעלו לאוטובוס בלי לשלם, אז השירות יחדל. או יצטרכו להעסיק פקחים, אשם עלותם נופלת על חשבון הנוסעים ההגונים.
- 25 עוד דוגמא: למה לא להעלים מיסים, הרי גם בלעדי יש די כסף למדינה, המדינה לא תקרוס בלי המסים שלי. אך אם כולם ינהגו כן, היא אכן תקרוס.
- וכן למה לו לא להתחמק משירות צבאי, שאחרים ילכו וישמרו על המדינה וגם עליי. היה הגיוני לנקוט כלפיו אמצעי ענישה שהצבא לא ישמור עליו, אך כמובן זה לא בא בחשבון.
- 25 למה לי ללכת להפגנה, לבזבז זמן, לסבול מקור, ואולי לחטוף מכות, או להשתתף בשביתה? ממה נפשך, אם זה יצליח, אהנה בלי שהשקעתי, ואם לא יצליח, טוב שלא השקעתי בזה.
- 30 ודאי שהתנהגות זו מובנת: באופן טבעי, האדם הינו אגואיסט, אנוכי, רק חושב על עצמו. אך אינה מוסרית. על אדם לשקול כל התנהגות שלו, על פי אמת מידה, מה היה קורה, לו כולם יתנהגו כן.
- 35 אין צורך בתורה כדי להבין זאת. זה דרך ארץ שקדמה לתורה, כלומר בינה טבעית ומוסר טבעי. זה נקרא אצל הפילוסוף קנט הצו המוחלט, האימפרטיב הקטגורי. ועיין מלבי"ם על הפסוק ואהבת לרעך כמוך.
- 40 לצערנו, יש גם דתיים לא מוסריים, ולא עוד, אלא הם מוצאים כאילו אסמכתא לפשע שלהם מן התורה. למשל הנוסע הסמוי, יטען "זה נהנה וזה לא חסר" (בבא קמא כ, א). ודאי זה שקר. כל השאלה היא דיעבד, אם כבר נהנה, האם עליו לשלם, אך לכתחילה אסור (שם). ועוד, אם אדם מוחה ולא מסכים שהזולת ישתמש בלי לשלם, גם דיעבד עליו לשלם (תוס' ב"ב יב, ב סוף ד"ה כופים).

לסיכום, לך להתחסן, וד' יברך אותך.

קורונה ואמונה - 10 שאלות

- 5 א', ש: מתי ייגמר הקורונה?
 ת: אינינו יודעים. יש שלוש אפשרויות: א. מהר, בזכות החיסון. ב. י תמיד על אף החיסון. ג. יחמיר בגלל מוטציות. אין לנו נביאים. נעשה מה שבידינו: חיסון.
- 10 ב', ש: האם הקורונה הוא נסיון?
 ת: כן. זהו מצב קשה. חולים ומתים. חורבן כלכלי. נזק חברתי ומשפחתי. חולשת הישיבות. בלבול עקב דעות שונות בין רופאים. במצבים כאלה, צריך עמידות, גבורה. לא להיות מפונק.
- 15 ג', ש: האם יודעים למה ד' שלח את הקורונה?
 ת: לא. אין לנו נביאים.
- ד', ש: האם אפשר לומר שזה עונש?
 ת: קשה לדעת. השואה היתה אלף מונים, מליון מונים, יותר חמורה, ובודאי לא היתה עונש.
- 20 ה', ש: אם אין נביאים, כיצד נדע מה לעשות.
 ת: יש חכמים. יש אפילו צד שחכם עדיף מנביא.
- ו', ש: ומה חכמים אומרים?
 ת: להתחזק באמונה בד'. הקורונה בא מד', דרך נגיף. וייעלם על ידי ד' – גם על ידי מאמצינו הרפאיים. ד' הוא טוב לכל ורחמיו על כל מעשיו. הכל לטובה. ודאי הקורונה הוא רע, אבל יצא ממנו טוב.
- 25 ז', ש: מה עלינו לעשות, מלבד עמידות וגבורה במצב הקשה?
 ת: תפילה, תשובה וצדקה. תפילה – אמירת תהילים, שיש להם כח גדול. תפילה היא דבקות בד'. תשובה – לתקן מה שיש לתקן. צדקה – גם חסד, עוד יותר מתמיד, כלפי אנשים שנפגעו מקורונה.
- 30 ח', ש: על מה לעשות תשובה?
 ת: כל אחד לפי עוונותיו. רבנו אברהם בן הרמב"ם כותב שפעם אביו נשאל על ידי אדם: במה עליי לעשות תשובה. השיב לו: בזה. כלומר בעצם העובדה שאינך יודע במה עליך לעשות תשובה.
- 35 ט', ש: ובכל זאת, האם יש דברים שעל כל האומה לעשות תשובה עקב הקורונה?
 ת: כן. ענוה. אדם סומך יותר מדי על הכלכלה, על המדע, על הרפואה, על הבידור, על שכלו. לזכור שלעומדת ד', אנו אפס אפסים. זה יהיה רווח עצום.
- 40 י', ש: מה הבעיה שאדם סומך על שכלו?
 ת: השכל הוא מתנה מופלאה לאדם. אך לדעת שהוא תלמיד קטן של השכל האלהי. לא להיות פוסטמודרניסט עבורו אין אמת, או הכל אמת, והאדם הוא המחליט מה טוב ומה רע. לא כן. שמע ישראל, ד' אלהינו, ד' אחד.
- 45

להתחסן או לא?

- 5 עברנו שנה קשה מאוד עם קורונה: חולים ומתים, משבר כלכלי, ניתוק מהמשפחה. החיסון מראה סוף סוף אור של תקווה. אך מעורר גם שאלות וחששות. יש הטוענים שלא ידוע אם מועיל, שנוצר בחטף ושעלול לגרום מוטציה ב-DNA. ובמיוחד ביחס ל-mRNA.
- 10 לכן, חובה לחקור את הספרות הרפואית, והנה תמצית המובנת לכל נפש, על מה שידועים ועל מה שלא יודעים.
- 15 קודם כל, מה הוא mRNA ומה הוא קשור ל-DNA? DNA הוא ירושה מהורים ביולוגיים, האוגר בתוכו את ההוראות כיצד לייצר את החלבונים השונים בגופנו, כגון אינסולין והמוגלובין. ה-DNA שמו בגרעין התא. הוא אינו מייצר חלבונים בעצמו, אלא על ידי פקודה שהוא שולח דרך mRNA, Messenger Ribonucleic Acid, שליח רנ"א, לריבוזום, Ribosome, שבתוך התא, המייצר אותם חלבונים.
- 20 ומכאן לקורונה. על שטחו החיצוני נמצא חלבון המשמש כעין מפתח המאפשר לו לחדור לתוך התאים שלנו ולזהם אותם. כמובן מערכת החיסון תוקפת במיוחד אותו חלבון. הנוגדנים שנוצרים בזמן זיהום, מכוונים אל אותו מפתח ומחסלים אותו, מה שמאפשר ריפוי ומניעת זיהום נוסף.
- 25 מטרת החיסון היא ללמד את המערכת החיסונית שלנו לזהות אותו חלבון ולהילחם נגדו. חיסונים רבים מבוססים על זריקת של אותו חלבון ישירות לתוך הגוף. הבעיה היא שייצור אותו חלבון במעבדה הוא ארוך ומייגע. לכן, במקום זה, עלה רעיון לגרום לגוף שלנו לייצר אותו על ידי mRNA שיתן פקודה לריבוזום לייצר אותו. זיהו אותו שליח RNA מהר מאוד בתחילת המגפה, וקל לייצר אותו במעבדה – מה שגם יועיל אם יש מוטציה חשובה של הנגיף.
- 30 mRNA- חודר לתוך תאי השריר, ונותן להם הוראה לייצר את אותו מפתח של הנגיף. יש להדגיש שאותו mRNA אינו יכול לחדור בתוך הגרעין ולבוא במגע ב-DNA. אי אפשר להחדיר הוראות מאגר לתוך המאגר כדי לשנותו. אותו mRNA הוא מאוד שברירי ומתפרק מהר מאוד.
- 35 השיטה הזאת של שליח רנ"א אינה כה חדשה. המחקר החל לפני 30 שנה אצל עכברים, ועל הניסויים האלה מתבססים ניסויים של חיסונים נגד כלבת או שפעת, אבל זו הפעם הראשונה שמשתמשים בו בהיקף כה גדול. על פי רוב, פיתוח חיסון עם תהליכי הבדיקה, לוקח 10 שנים. אם כן, כיצד הפעם היה כה מהיר? אכן, זירזו את תהליך הבקרה, אך בלי לזלזל באף הוראת זהירות. הא כיצד? א. נהנו ממחקרים קודמים של נגיפים אחרים ממשפחת הקורונה, שגרמו למגפות בשנות תשס"א ותשע"ב. ב. נהנו מתקציבי ענק. ג. זיהו מהר בכל העולם כולו את ה-RNA השייך. ד. קיצרו את התהליכים האדמיניסטרטיביים. ה. מצאו מתנדבים רבים עבור הניסויים.

בס"ד.

אם כן, האם הוא מועיל? המחקר הראשון על הפייזר נעשה על עשרות אלפי משתתפים ופורסם ב-New England Journal of Medicine.

5

זה היה מחקר על פי הכללים החמורים של מחקר אקראי מבוקר כפול סמיות. אקראי – כלומר, שהמשתתפים נבחרו בצורה אקראית כדי לקבל חיסון או פלצבו. כפול-סמיות – כלומר, שלא האדם הנחקר ולא החוקר יודעים אם קיבל חיסון או פלצבו.

אם כן, 36621 אנשים, קיבלו מחציתם חיסון ומחציתם פלצבו. אחרי חודשיים מעקב, היו 162 מקרי קורונה אצל הפלצבו לעומת 8 אצל החיסון, כלומר הצלחה של 95%. בצד פלצבו, זה התפתח באופן חמור אצל 9, ובצד חיסון, רק 1. אם כן החיסון מועיל גם כדי למנוע סיבוכים חמורים.

10

באשר לתופעות לוואי, הם כאב במקום ההזרקה, עייפות, כאב ראש וחום – הן נעלמות אחרי 3-2 ימים. הן מופיעות יותר אצל צעירים.

15

אך נותרו כמה שאלות:

א', אינינו יודעים אם במשך הזמן לא יופיעו תופעות לוואי נדירות, כגון 1 על 100,000. לכן יש להמשיך את המעקב אחרי החיסון. אכן גילו תגובות אלרגיות, ובמיוחד אצל אנשים עם בעיות של אלרגיה.

20

ב', אין מידע לגבי ילדים, נשים בהריון, ובעלי כשל חיסוני.

ג', אינינו יודעים כמה זמן החיסון מעניק חסינות.

25

ד', אמנם החיסון מגן מפני זיהום חמור, אך אינינו יודעים אם הוא מגן על הדבקה בלי תסמינים.

ה', גם אינינו יודעים אם הוא ממעט את הסיכון של העברת המחלה ממי שחוסן למי שלא חוסן. אנחנו רק יודעים שהוא מגן מפני הופעת המחלה עם תסמינים.

30

אם כן, האם להתחסן?

א', זו הכרעה אישית, שיש לשקול בכל אדם לגופו. למשל, סכנת המות גדלה עם הגיל. הסיכון פי עשרות לעומת צעירים. מצד שני, יש סיבוכים הפוגעים גם בצעירים, כגון כאבי פרקים, קשיי נשימה, כאבי ראש, אובדן חוש הטעם והריח, במשך חודשים לזמן לא מוגדר.

35

ב', זו גם החלטה חברתית כוללת: מות של מבוגרים, פגיעה בחיי החברה ובכלכלה. החיסון פותח תקווה לפתור כל אלה.

40

אם כן, יש פנים לכאן ולכאן. השאלה היא מה שוקל יותר. כמובן, הרבנים אינם רופאים, אך ההלכה אומרת ללכת על פי רוב הרופאים, כלומר הזרם המרכזי ברפואה. לפי זה, יש להתחסן. וגם אנו הפשוטים, רואים שאם שוקלים את בעיות החיסון לעומת בעיות הקורונה, עדיף להתחסן.

45

בס"ד.

עשרת דברות חיסון הקורונה

- 5 א', מצוה גדולה להתחסן, אנשים נשים וטף – כדי להגן על עצמנו ולהגן על אחרים.
- ב', אין לחשוש מתופעות לוואי, הן קלות (כאב מקומי, חום, עייפות, כאב ראש, שלשול) וחולפות מהר. גם שוהים רבע שעה במרפאה כדי לוודא שאין בעיה.
- 10 ג', אין לחשוש מתופעות לוואי חמורות. הן מאוד מאוד נדירות, לכן מתוך מיליונים, היו כמה מקרים, ואולי הם לא בגלל החיסון (גם בפלצבו).
- ד', באופן כללי, החיסונים הומצאו לפני יותר מ-150 שנה, הם מהפכה רפואית אדירה, ומצילים כל שנה מיליוני אנשים.
- 15 ה', החיסון פייזר ומודרנה מבוסס על mRNA, שליח רנ"א (הגורם למערכת החיסונית ליצור נוגדנים), אחרי 10 שנות מחקר, והפעם לראשונה על בני אדם. אמנם מיליונים התחסנו, ואחרי תקופת ניסיון של חודשיים, התברר שזה חוסם קורונה ואין תופעות לוואי חמורות.
- 20 ו', החיסון פועל בצורה מאוד מהירה ויעילה, ואין בו סיכון של זיהום, שהיה בחיסונים הקודמים.
- ז', אין לחסן אנשים מסוימים, שלגביהם יש הוראה נגדית, כגון רגישים לאלרגיה, כפי הוראות רופא המשפחה המכיר אותם.
- 25 ח', במקביל, לא לשכוח לענווד מסכה. הנגיף מתפשט על ידי נתזים נשימתיים עקב שיעול או התעטשות, שמגיעים לאדם אחר במרחק של 2 מטר, או על חפצים בהם אדם אחר נוגע, או על ידי אירוסולים, כלומר חלקיקים דקים מאוד, המתפזרים מתוך דיבור, שירה או צחוק, ושוהים באוויר זמן רב.
- 30 ט', לא לשכוח את ההוראה להיות בחוץ, כי האיורור מפזר את הנ"ל, וכן הם מתפרקים עקב קרינה אולטרה-סגולית, גשם או רוח.
- י', במאזן רווח והפסד, הנזק של הקורונה הוא עצום (מחלה ומות, חורבן כלכלי, נזק חברתי), לעומת הנזק של חיסון שהוא זעיר מאוד, והוא כרגע האמצעי היחיד להילחם נגד הקורונה, יחד עם המסכה, ההיגיינה והרחוק החברתי.
- 35

*

יהי רצון שד' ישלח רפואה שלמה לכל עמו ישראל ולכל אדם אשר על פני האדמה.

40

45

חיסונים - בעד ונגד

- 5 ש: כבר שנים מתנהל ויכוח בציבור בעד ונגד חיסונים. המתנגדים מציגים מחקרים רפואיים על פיהם חיסונים אינם מועילים. באמת, מנין שמועילים?
 ת: כדי להבין זאת, אין צורך להיות רופא, די להיות רפתן. נחזור על הראשונות. לפני קצת יותר ממאתים שנה, מגדלי פרות באנגליה שמו לב שמי שנדבק מאבעבועות שחורות של פרות לא נדבק מאבעבועות שחורות של אנשים, שהיא לאין ערוך יותר חמורה. אז הרופא האנגלי אדוארד ג'נר Edward Jenner הזריק חיסון מזה, ואכן זה פעל והמחלה הנוראה הזאת נעלמה. אמנם בעולם השלישי, בה לא חסנו, היא נעלמה רק לפני ארבעים שנה בערך עקב מדיניות חיסון. אכן חיסון Vaccination הוא מלשון פרה בלטינית Vacca. הוא שאמרנו, די להיות רפתן. מאה שנה לאחר מכן, הצרפתי פסטר חקר רבות את הנושא, והמציא חיסון נגד כלבת, גם היא מחלה נוראה המביאה מות ודאי מתוך יסורים קשים, וגם היא נעלמה. 15
- ש: נראה ברור, אז מה טוענים המתנגדים?
 ת: הם טוענים כמה דברים: קודם כל, תאורית הקשר, קונספירציה, Conspiracy Theory, שיצרני התרופות מרוויחים הון עתק במכירת החיסונים. 20
- ש: ומנין שזה לא נכון?
 ת: זה הבל, כי במכירת התרופות לרפא אותן המחלות, הם היו מרוויחים הרבה יותר לאין ערוך. 25
- ש: מה עוד הם טוענים?
 ת: שיש תופעות לוואי קשות ותאונות. 30
- ש: וזה לא נכון?
 ת: ודאי זה נכון. אבל זה נדיר מאוד. כלומר תופעות לוואי הן קלות, ותופעות לוואי קשות הן מאוד נדירות. זה נקרא חשבון רווח והפסד. 35
- ש: מותר על פי ההלכה להכניס את עצמו למצב של סיכון מועט כדי למנוע סיכון גדול?
 ת: כן. כך כתוב בתפארת ישראל על יומא (ח, ו) לגבי החיסון נגד אבעבועות שחורות, שהוא מותר, על אף שאחד מאלף מת עקב החיסון. הוא מביא הוכחה מהבית יוסף (ח"מ סי' תכו) בשם ירושלמי שאדם חייב להיכנס לסכנה קטנה כדי להציל חברו מסכנה גדולה, כגון לקפוץ לנהר להצילו אם הוא טובע. קל וחומר כדי להציל את עצמו וכמובן, בימינו הסיכון הוא כבר לא אחד מאלף אלא אפסי. 40
- ש: בעצם גם אשה הנכנסת להריון מכניסה את עצמה לסכנה זעירה?
 ת: נכון. לכן מותר ומצוה. המגן אברהם כותב שזו הסיבה שעבור יולדת בסכנה מחמירים לחלל שבת רק בשינוי, בגלל שאין אחת מאלף מתה (או"ח שטז ס"ק כג). 45
- ש: אגב, מותר לחלל שבת בשביל חיסון?
 ת: ודאי, אם יש סכנה קרובה. כך פסק הגרי"א הרצוג (שו"ת היכל יצחק או"ח לא. וכן שו"ת ציץ אליעזר יז, טז).

בס"ד.

ש: אז האם חיסון הוא היתר או מצוה או חובה?
 ת: תלוי, אם הסיכון גבוה, זו חובה. אם הסיכון נמוך, ורק המלצת רופאים, כגון שפעת, זו מצוה, אך לא חובה. 5

ש: עכשיו יש בעולם ובארץ ויכוח על חצבת?
 ת: ודאי חייבים. יש סיכון של הדבקה, מחלה ואפילו של מות. נוסף לכך, יש אומרים שמי לא מתחסן, הוא בגדר רודף, כי הוא עלול להדביק אחרים, שאין להם יכולת להתחסן, כגון תינוקות קטנים או אנשים עם הוראת נגד. ולצערנו, כבר רבים נפגעו. 10

ש: רודף, זה ביטוי חריף?
 ת: אז נגיד אגואיסט.
 ש: גם היתה טענה שחיסונים גורמים לאוטיזם?
 ת: ידוע, עקב זה אנשים רבים לא חסנו, ועקב זה רבים נעשו חולים. בסוף התברר שאותו מחקר לא עמד באמות מידה מדעיות, אלא היה פסבדו-מדע, שוחד, הטיה, ולכן נשלל רשיון הרופא שלו. 15

ש: כל זה כל כך ברור, אז איך יש בכל זאת אנשים שמתנגדים לחיסונים?
 ת: נטיה לרפואה טבעית, רפואה חלופית, רפואה משלימה, פלורליזם רפואי – כלומר כל אחד הוא רופא ויודע הכל. התקשורת האינטרנטית נוטה להפיץ מאמרים נגד חיסונים, כי זה יותר מענין, יותר מעורר רגשות, יותר קונספירטיבי, יותר פיקנטי. 20

ש: ובכל זאת היהודי הפשוט שניצב מול רופאים לכאן ולכאן, מה יעשה?
 ת: על פי ההלכה יש ללכת אחרי הרוב. כך מבואר ברמב"ן, בתורת האדם, שער הסכנה, שאם הרופא טעה וגם נזק הוא פטור, בתנאי שהוא פעל על פי הזרם המקובל והמרכזי ברפואה. וכן בהלכות יום הכיפורים, אם יש רופא מחייבים לאכול ואח רים אוסרים, הולכים על פי הרוב. יתר על כן, אם שני רופאים אומרים שיש סכנה ומאה שאין סכנה, הולכים אחרי השנים, בגלל פיקוח נפש (שו"ע או"ח תריח, ד). ובימינו הרוב הגדול של הרופאים אומרים שאי התחסנות היא מאוד מסוכנת. 25 30

ש: אבל מותר לאדם להביע דעה נגד חיסונים?
 ת: אסור! כל הדיבורים האלה גרמו שאנשים רבים לא התחסנו, ועקב זה יש מחלות שהתרבו פי עשר ואפילו פי מאה. 35

ש: ובסיכום?
 ת: יש להודות לד' יומם ולילה על כך שהמציא את החיסונים דרך עבדיו הנאמנים הרופאים. כל המתנגדים חיים בעולם דמיוני ושכחו את המחלות הנוראות שפקדו בעבר את המין האנושי, ועתה נעלמו בזכות החיסונים: שיתוק ילדים, דפתריה ועוד. ברוך אתה ד', רופא חולים. 40